

Agnès Martin-Lugand

Ceea ce nu poate fi ascuns

Traducere din franceză de
Ela Negreanu

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactare:
Carmen Botoșaru

Design copertă: Andrei Gamarț
Foto copertă: Guliver / Getty Images / © Cultura RM Exclusive /
Philip Lee Harvey

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Gabriela Anghel

Corectură:
Dușa Udrea-Boborel
Carmen Eberhat

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MARTIN-LUGAND, AGNES

Ceea ce nu poate fi ascuns / Agnès Martin-Lugand; trad. din franceză
de Ela Negreanu. - București: Editura Trei, 2019
ISBN: 978-606-40-0673-8

I. Negreanu, Ela (trad.)

821.133.1

Titlul original: Une évidence
Autor: Agnès Martin-Lugand

Copyright © Éditions Michel Lafon, 2019

Copyright © Editura Trei, 2019
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-0673-8

*Mereu sfârșim prin a deveni un
personaj în propria noastră poveste.*
— Jacques Lacan, *Écrits*, volumul II

*Și plămâni, și inima lui aveau nevoie
să respire aerul din largul mării.*
— Bernard Simiot, *Ces messieurs de Saint-Malo*

Un 31 decembrie ca oricare altul. Un reper în cursul anului. Petrecere șic la Paul. Perfectă, de bun-gust, amuzantă, de mare finețe, fără tam-tam și fără confetti. Extraordinară, ca de obicei. În afară de mine, Paul invita întotdeauna persoane care nu se știau între ele și pe care el însuși de-abia le știa; simple cunoștințe care petreceau doar o noapte împreună, după care nu aveau să se mai vadă niciodată. Asta îl amuza, îi stârnea interesul. Așa se manifesta latura lui burghezo-boemă refulată, îl ironizam eu periodic. Avantajul îl reprezenta lipsa de miză a celor câtorva ore, fiecare venea cum era, cum voia, fără idei preconceptuate și fără presiunea socială inerentă vieții burgheze de provincie. Făceam cunoștință fără reticențe, fără așteptări speciale, fiindcă se presupunea că n-o să ne mai întâlnim, cel mult am fi dat întâmplător nas în nas prin oraș în vreo sâmbătă, la cumpărături.

Micul atu al seriei, și asta mă bucura mult, era prezența surorii mele mai mari, Anna, și a soțului ei, Ludovic. Li-l prezentasem pe Paul la puțină vreme după ce-l întâlnisem și de atunci se întâlneau tustrei de minune.

Pentru ei era o adevărată premieră că nu plecaseră să-și petreacă revelionul undeva la soare, după cum le era obiceiul, și că ne onorau cu prezența lor. Lucru care o angoasase enorm pe sora mea, hiperactivă, permanent în pragul unui *burnout* domestic. Totuși, ea voia să fie veșnic în mișcare. Ludovic își dorea un concediu în care „ca să nu facă nimic“, n-avea niciun chef să alerge la toate activitățile unde ea făcea înscrieri pentru amândoi. Așa că toamna trecută bătuse cu pumnul în masă. Oricât o iubea el pe sora mea, nu mai suporta s-o vadă agitându-se fără rost, îl epuiza. La peste cincizeci de ani și după douăzeci și cinci de ani de căsnicie, visa la puțină liniște. Spre marea mea mirare, sora mea tăcuse mâlc și nu încercase să parlanezeze.

Însă Anna, complet destabilizată, trebuise să compenseze cu ceva. Drept urmare, anul acesta, sărbătoarea Crăciunului fusese teatrul unor situații tragicomice: Anna invadase ceea ce până atunci reprezentase teritoriul rezervat mamei, adică organizarea mării mese în familie de la 25 decembrie. Nu le luase mult până să ajungă amândouă să se certe la cuțite, eu însă avusesem grijă să mă țin cât mai departe posibil. Cu toate acestea, Anna ne pregătise niște sărbători demne de un film american dedicat Crăciunului! Să fie ocupată cu orice preț, acesta era crezul Annei. Iar de la Crăciun, nu-și mai găsea locul. Cei trei copii ai lor — tineri adulți —, odată tradiționala prăjitură mâncată și cadourile desfăcute, o șterseseră de-acasă pentru a scăpa de supravegherea mamei. Nu m-ar fi mirat ca ea să fi dat buzna în bucătăria lui Paul, el nu s-ar fi opus, mai ales că astfel evita să angajeze pe cineva care să se ocupe de preparative. Lui Paul îi plăcea la nebunie să primească oaspeți fără să fie nevoit să-și bată capul cu problemele practice.

Ar fi trebuit să mă bucur, să fiu în culmea entuziasmului, dar, în mod bizar, se întâmpla exact pe dos. Aproape că-mi venea să mă cuibăresc în pijama pe canapea și să mă ascund acolo toată seara, cu voluptate. În ultima vreme, mă gândeam des, chiar foarte des, la timpul care trece — prea repede —, la ce ratasem și la ce reușisem în viață. Împlinisem patruzeci de ani în anul care tocmai se încheia, momentul unui bilanț la jumătate de drum. Poate așa se explica starea mea... În consecință, pentru prima dată, nu aveam să-mi respect obiceiurile vestimentare. La revelioanele precedente, mă întrecusem pe mine însămi în originalitate, cu rochiile colorate, când fanteziste, când stil vampă plină de glamour, doar pentru plăcerea de a mă amuza. Acum, aruncând o ultimă privire în oglindă înainte de plecare, un singur cuvânt mi-a venit în minte: *întunecat*. Eram îmbrăcată în negru din cap până-n picioare, o Morticia castanie, în pantaloni.

Am reușit să găesc un loc lângă donjonul Jeanne-d'Arc. Măcar nu trebuia să traversez tot Rouenul ca să-mi recuperez mașina. Paul locuia la ultimul etaj, care avea o sută cincizeci de metri pătrați, complet renovat, al unui imobil din susul străzii Jeanne-d'Arc. Nu făcuse niciodată pasul de a se instala într-o casă, își cultiva latura pariziană, i se părea liniștitor să locuiască la două străzi de gară! Dar nu era vorba decât despre un principiu, de altfel destul de ridicol, deoarece oricine îl cunoștea știa că nu va mai pleca niciodată să trăiască la Paris. Apartamentul era somptuos și, deopotrivă, extrem de sobru. Paul avea un gust foarte dezvoltat pentru lucruri frumoase, opere de artă și mobilă de design, dar nu mergea mai departe,

nu colecționa nimic. Cu câteva excepții: femei, mașini și nivelul vinului în paharele invitaților săi.

Șampania — de calitate — curgea în valuri, felurile de mâncare erau rafinate și absolut delicioase. Cucerirea lui Paul pentru seara aceasta era fermecătoare, chicotea un pic cam mult, dar o puteam scuza și oricum nimeni nu avea s-o mai vadă vreodată. Paul va petrece câteva nopți cu ea, o va duce și la alte dineuri, apoi ea o să dispară pentru a lăsa locul alteia, peste câteva săptămâni, maximum luni. Paul se plictisea foarte repede. De aproape optsprezece ani de când îl cunoșteam, îl vedeam trecând continuu de la o femeie la alta. La patruzeci și nouă de ani ai lui, asta devenea cam descurajant. Îl preveneam regulat în privința imaginii de fante bătrân care-l pândea tot mai serios, dar îi stârneam invariabil aceeași reacție: un hohot zdravăn de râs.

Singura umbră din peisaj era vecinul meu de masă. Când îl descoperisem printre cei douăzeci de invitați, o săgetasem imediat cu privirea pe sora mea, ea era negreșit răspunzătoare de această lovitură de maestru. Mutra ei fals inocentă îmi confirmase bănuiala. Dar mă abținusem să-i sar la gât. Nu ezitase să-și folosească jokerul — permisiunea acordată celor din anturajul apropiat al lui Paul de a aduce un invitat-surpriză — de care eu, una, nu profitasem niciodată. Anna însă nu se ferise s-o facă, pe pielea mea. Îngrijorată de celibatul meu, căuta mereu să-mi prezinte „pretendenți“, cum îi numea ea. Cel de față era un coleg de-ai lui Ludovic, îl cunoșteam prea bine. Tot văzându-l la ei la masă, mi se păruse simpatic, nu lipsit de farmec. Cedasem într-un final avansurilor lui cu doi ani în urmă. Spre marea mea nenorocire! Deși perfect ca prieten, se dovedise

o veritabilă nulitate ca iubit. Era în afara oricărui nivel competițional, învingând fără drept de apel orice potențial rival. Sora mea nu pricepuse de ce pusesem capăt atât de brusc relației. Și citeam clar pe fața acestui cretin că îi șoptise că mai avea o șansă cu mine. Din când în când, întâlneam privirea circumspectă a lui Paul care-mi observase aerul descumpănit. Cu un gest discret din cap în direcția vecinului meu, am reușit să-l lămuresc cum stătea treaba, iar Paul a fost cât pe ce să se înece cu o scoică Saint-Jacques. Ca o gazdă perfectă, și-a revenit imediat, dar nu a încetat să mă supravegheze cu coada ochiului.

După cum prevăzusem, Anna luase cu asalt bucătăria lui Paul. Când au trebuit schimbate farfuriile, mi-a făcut semn să merg cu ea. Am profitat de ocazie ca să iau o pauză de la avansurile insistente ale vecinului meu imbecil care, hotărât lucru, nu înțelegea chiar nimic.

— Ia zi, Reine..., a început ea cu voce mieroasă.

M-a prins de braț, dând din cap cu un aer visător.

— Ce să zic? am mormăit.

M-am desprins de ea ca să-mi torn un pahar de vin roșu. La dracu' cu grija de a nu amesteca băuturile, aveam nevoie de un întăritor!

— Ce părere ai despre mica mea surpriză?

Am gratificat-o cu o privire urâtă și am ridicat mâna într-un gest de apărare.

— Ești mulțumită de tine?

Ea a aplaudat, convinsă că mă bucuram de combinația ei.

— I-a căzut falca când te-a văzut apărând într-o așa ținută. Nu știam că ai pantaloni de piele. Frumos! Cu tot negrul ăsta, nu ți se văd decât ochii verzi...

M-am holbat la ea.

— Pacoste ce ești! Termină imediat! Nu te mai amăgi! N-o să se întâmple nimic!

Expresia ei a trecut de la culmea entuziasmului la stupefacția deplină.

— De ce? Nu-ți face plăcere să-l vezi?

— Tu ce crezi? Îți amintesc că deja i-am dat papucii! Mersi frumos!

S-a bosumflat, vexată, și s-a apucat să stivuiască farfuriile.

— Ludovic m-a prevenit că o să-mi zici o chestie de genul ăsta!

Am izbucnit în râs.

— Îl ador pe cumnatul meu! Acum putem să trecem la alt subiect?

Ca o puștoaică nemulțumită că lumea nu-i satisface capriciul, Anna a scos un oftat adânc, întărindu-l cu o ridicare din umeri.

— În altă ordine de idei, ai nevoie de ajutor?

— Nu, a bodogănit sora mea.

— Deci mi-ai cerut să vin în bucătărie doar ca să afli dacă planul tău de pețitoare funcționează?

A renunțat la atitudinea de divă ofensată și mi-a aruncat o privire amuzată, care m-a făcut să explodez din nou în râs. Sora mea n-avea pereche.

— Nu cred că funcționează!

M-am întors la locul meu la masă, mișcată de atenția surorii mele, care de fiecare dată făcea totul ca lumea din jur să fie fericită. Veselia ei era atât de contagioasă, încât până și vecinul meu a avut dreptul la cel mai frumos zâmbet de care eram în stare.

23:54. Atmosfera se încălzea treptat sub efectul combinat al bulelor de șampanie și al conversațiilor lejere. Nu era neapărat necesar să-i cunoști pe cei din jur pentru a sărbători împreună sfârșitul de an și a trăi momente agreabile. Lui Paul îi reușea întotdeauna acest tur de forță. Ajunsesem până la urmă să-l ignor pe tipul dezamăgitor de lângă mine. Însă, cu toată buna dispoziție generală, îmi verificam compulsiv telefonul, întrebându-mă dacă, în ciuda pronosticurilor noastre, o să primesc vești de la *el*. În ceea ce mă privește, îmi promisesem să rezist, nu voiam să-l deranjez. Am tresărit la pocnetul scos de dopul unei sticle de șampanie. În mod bizar, mă simțeam oarecum departe de euforia din jur, mă uitam la ceilalți ca o spectatoare, zâmbind larg, dar teribil de melancolică. Iar așa ceva nu-mi stătea în fire.

10. 9. 8. 7. 6. 5. 4. 3. 2. 1... Toată lumea s-a ridicat de la masă. Cuplurile se îmbrățișau. Iar vecinul meu, care evident era cam greu de cap, s-a apropiat de mine. Am reușit să-mi înăbuș un oftat de exasperare și să-i trântesc un surâs amărât, plin de ciudă.

— La mulți ani, Reine!

S-a aplecat spre mine și mi-a aplicat un sărut pe obraz, începând să mă strângă grosolan de talie. Am simțit vibrația mobilului în mână și m-am desprins repede.

— Scuză-mă, trebuie să vorbesc.

Nu i-am lăsat timp să rostească niciun cuvânt, îndepărtându-mă în grabă ca să răspund. El era. Se gândise la mine, nu mă uitase. Și totuși, căzuserăm amândoi de acord că n-avea rost să încercăm să luăm legătura în cursul nopții. Îmi dădeam bine seama că el avea altceva de făcut decât să mă sune. Dar trebuia să cred că încă

avea nevoie de mine și, în adâncul inimii mele brusc încălzite, mă bucuram.

— La mulți ani, comoara mea!

Nu auzeam nimic din ce-mi spunea, în preajma mea era prea mult zgomot, iar în spatele lui, răsunau urlete euforice. Am sfidat frigul iernii și am ieșit pe balcon.

— Mă auzi? l-am întrebat acoperindu-mi urechea.

— Mamă?

— Da, Noé, eu sunt.

— La mulți ani, mamă!

Am clipit repede ca să împiedic lacrimile de bucurie să mi se prelingă pe obraz.

— Mulțumesc... Te distrezi bine?

— Da! E super!

Din spatele lui răzbătea ecoul amicilor lui care cântau, râdeau unii de alții și îl strigau.

— Du-te, vorbim mâine. Ai grijă de tine, da?

— Promit!

Mi l-am imaginat dându-și ochii peste cap, cu zâmbetul lui irezistibil de seducător obosit de cicălelile mamei.

— Pupici, mamă.

— Te iubesc, drag...

Închisese deja. Mi-am frecat brațele încercând să mă încălzesc și mi-am scos pachetul de țigări din buzunarul vestei. Am aprins una și am fumat-o pe îndelete. Eram în culmea fericirii că-l auzisem chiar și numai două minute; acum voi putea să profit din plin de petrecere.

— La mulți ani! mi-a șoptit Paul la ureche.

M-a cuprins de umeri cu brațul și m-a sărutat pe păr.

— La fel și ție, am răspuns.

Câteva minute au trecut fără ca vreunul dintre noi să schițeze un gest, pierduți amândoi în contemplarea

orașului de la picioarele noastre; luminile, claxoanele, petardele, strigătele chefliilor ajungeau până la noi.

— Parcă n-ai fi aici cu noi astă-seară..., a remarcat el. La ce te gândești?

— La multe și la nimic...

Nu puteam să mă exprim mai clar. În ultima vreme, unele dintre deciziile mele și mai ales consecințele lor răsăreau din trecut — mereu afurisitu' ăsta de timp care se scurge — și mi se așezau ca o greutate pe piept. Ba și mai rău, în anumite clipe îmi tăiau respirația. Paul știa, Paul simțea. Însă nu era locul și cu atât mai puțin momentul să discutăm. Anna a venit lângă noi și a schimbat o privire complice cu Paul. În chip de urare, s-a mulțumit să mă sărute pe obraz, iar eu i-am întors gestul.

— Îmi dai și mie una? m-a întrebat ea, împingându-mă ușor cu cotul.

— Singura pe anul ăsta? i-am replicat malițioasă.

— Nu strica petrecerea!

Am râs și ea s-a servit din țigările mele. Rolurile se inversaseră; în adolescență, eu scotoceam după ale ei, acum, ea șterpelea din pachetul surorii mai mici. Spre deosebire de mine, Anna îl ascultase într-un final pe tata, care ne îndemna să ne lăsăm de fumat, ca el. Eu eram singura din familie care încă rezista, în ciuda numeroaselor „Gândește-te la fiul tău, fata mea“.

— Ai vorbit cu Noé? m-a întrebat Paul.

Zâmbetul meu imens le-a servit drept răspuns.

— Se simte bine? s-a îngrijorat Anna ca o mătușă protectoare.

Ca și mine, Paul și-a stăpânit râsul ironic.

— Noé are șaptesprezece ani și petrece cu amicii lui. Tu ce crezi, cum se simte?

— Oh, nu mă mai luați la mișto, nu pot să fiu altfel, am un gol în stomac de câte ori ei pleacă de-acasă.

Și-ți închipui că eu nu?

— Așa te iubim! am liniștit-o eu.

— Mai faceți mult opinie separată? ne-a retezat-o Ludovic care tocmai apăruse.

M-am desprins din brațele lui Paul și din răsfațul surorii mele și m-am repezit spre cumnatul meu cu care am schimbat o îmbrățișare de „la mulți ani“.

— Reine, ai aflat că singura decizie a surorii tale pentru anul ăsta e să-ți găsească pe cineva?

Anna a pufnit în spatele nostru și nici Paul n-a rămas mai prejos.

— Încă n-am ieșit la liman! Se descurcă foarte prost!

— Eu am prevenit-o, dar știi și tu cum e ea când îi intră o chestie în cap!

Am râs la rândul meu și am continuat.

— M-a forțat deja să mă înscriu la sport, e mai mult decât suficient!

— O remarcabilă realizare, într-adevăr, a întărit Paul venind lângă noi.

— Dar tu când termini cu cinele tale de gogoman? l-am tachinat eu.

Ne-am dus în living râzând, și seara și-a reluat cursul.

M-am întors în căsuța mea de cărămidă de pe înălțimile Rouenului pe la 3 dimineața. Când Noé intrase la colegiu, ca să arăt că și eu crescusem, m-am aruncat în marea aventură a unei achiziții imobiliare. Mă îndrăgostisem de această clădire în care eu și Noé ne-am făcut cuibul. Semăna cu noi, un pic cam dezordonată, un pic

atipică, nu foarte mare, dar noi ne simțeam bine în ea, aici eram acasă.

Eram frântă, mă dureau picioarele și aveam un început de migrenă căreia doar somnul i-ar fi venit de hac. Totuși, înainte de a mă trânti în pat, nu m-am putut împiedica să dau o raită prin haosul din camera lui Noé. Mă grozăvisem eu în fața surorii mele mai devreme, dar nu eram mai brează decât ea. Nu-mi plăcea când el nu dormea acasă, nu-mi plăcea să-l știu departe de mine, în ciuda celor șaptesprezece ani ai lui, în ciuda faptului că mă întrecea cu aproape două capete. Nu-mi plăcea casa goală, fără el, fără zgomotele făcute de el, fără pocnetul ușii de la camera sa, fără sunetul chitarei lui. Și totuși, asta se întâmpla tot mai des. Normal. Logic. Noé creștea, peste câteva luni urma să-și ia bacalaureatul și permisul auto. Îmi aduceam aminte cum eram la vârsta lui; aveam o singură idee în minte, să-mi iau zborul, să mă îndepărtez de părinții mei — pe care totuși îi adoram —, să-mi petrec timpul cu prietenii, să mă simt liberă. Noé se afla în această etapă a vieții și mă străduiam să-l las în pace, era rolul meu, în ciuda vidului pe care mi-l provoca. Asta înseamnă să fii părinte. Mă ferisem întotdeauna să fiu o mamă-cloșcă acaparatoare, deși faptul că-mi creșteam singură fiul mi-ar fi scuzat atitudinea, însă Noé poate n-ar fi suportat și ar fi simțit că se sufocă din vina mea. De aceea alesesem să-i ofer libertate, încredere și, mai ales, să mă consider norocoasă. Complicitatea noastră ne permitea să rămânem apropiați, în pofida anilor ce treceau fără milă.

A doua zi dimineață, m-am trezit mult prea devreme. Așa pățeam sistematic, îmi era imposibil să profit și să

dorm până târziu, stăteam cu simțurile încordate când el lipsea de-acasă. Am râs de mine cât am luat un paracetamol și mi-am făcut o cafea. După ce-am ciugulit un așa-zis mic dejun, le-am dat alor mei tradiționalul telefon de început de an. În timp ce le povesteam despre seara precedentă, am primit un mesaj de la Noé care-mi cerea să mă duc să-l iau.

Doar ce oprisem mașina în fața casei unde Noé își petrecuse noaptea, că o trupă de patru adolescenți nu prea în formă a și ieșit pe ușă. Cu siguranță, abia dacă dormiseră și răspândeau o duhoare de bere — fără a pune la socoteală amestecurile a căror compoziție nu voiam s-o cunosc — și de transpirație de-ți muta nasul. Am avut dreptul la un concert de „la mulți ani“ și o serie de pupături înmiresmate de la toți prietenii lui. Mă bucuram de un oarecare succes pe lângă ei, nu-i deranja prezența mea pe teritoriul lor, văzând în mine o mamă mai cool decât ale lor, sub pretext că aveam cu zece ani mai puțin.

— Mamă, te superi dacă-i duci...

— Nicio problemă, dar, înainte de a pleca, puteți să-mi spuneți cu certitudine că ați lăsat totul în ordine la Bastien?

Nici nu îndrăzneam să-mi imaginez dezastrul. Pentru nimic în lume nu le-aș fi dat casa pe mână. Au schimbat o privire complice vrând să însemne că făcuseră tot ce era nevoie ca să repare stricăciunile și, mai ales, că nu era nevoie de nimic în plus. Tare, băieți! Am ridicat ochii spre cer, amuzată.

Am făcut-o pe taxiul vreo oră, în cele patru colțuri ale orașului, înainte de a ne putea întoarce acasă.

— Ți-e foame? m-am adresat unui Noé palid, după ce am ajuns.

— Nu chiar.

Mi-am ascuns cu greu râsul și i-am scurtat suferințele.

— Du-te și fă un duș, spală-te pe dinți și trage un pu de somn, cred că doar de-atât ești în stare deocamdată.

Nici măcar n-a încercat să se prefacă.

— Îmi pare rău.

I-am ciufulit părul lipicios.

— Azi te las în pace, dar vezi cum faci să fii în formă când cobori.

Mi-a aplicat un sărut pe obraz înainte de a urca scările.

— Mamă ? Ne ocupăm de teatru diseară?

Zâmbetul meu i-a fost suficient. Înainte să-l răpună somnul, l-am auzit telefonându-le bunicilor și lui Paul cu care, ca întotdeauna, discuția s-a prelungit o veșnicie.

Spre seară și-a părăsit bârlogul ca să vină lângă mine pe canapea; totul era pregătit pentru ritualul nostru. Când era mic, meșterisem un panou mare, botezat *Teatrul lui Noé & mami*, care se dezvoltă odată cu fiul meu. Trona pe placa de deasupra șemineului. La fiecare 31 decembrie și, de când petrecea revelionul cu prietenii, la fiecare 1 ianuarie, ne așezam amândoi să mâncăm clătite și să alegem fotografii, diferite suvenire, bilete de concert, de tren sau de avion, tichete de la curse, un cuvânt de apreciere de la un prof, lucrurile mari și mici care marcase ră ultimele douăsprezece luni, iar eu le aranjam pe toate într-un colaj. Anul acesta, alegerea noastră s-a oprit la biletul de la concertul *Collectif Fauve*, pentru care îl dusesem pe Noé la Paris, împreună cu patru amici de-ai